

ЗАЦВЕРДЖАНА
Пастанова
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь
17.03.2020 №28

Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў
«Кніга запрашае ў падарожжа»
для II–IV класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць
адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі

ГЛАВА 1 АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

1. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Кніга запрашае ў падарожжа» (далей – вучэбная праграма) прызначана для II–IV класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

2. Вучэбная праграма разлічана

ў II класе на 16 гадзін (1 гадзіна на тыдзень), вывучаецца ў другім паўгоддзі навучальнага года;

ў III і IV класах – на 17 гадзін (1 гадзіна на тыдзень), вывучаецца ў першым паўгоддзі навучальнага года.

Змест складаецца з наступных блокаў:

кніга «Слоўныя цуды» – аўтарскія скарагаворкі, лічылкі, вершы займальна-пазнавальнага характару (быль-небыліцы, акравершы, анаграмы, лагагрыфы, метаграмы, шарады і г. д.);

кніга «Вясёлка казак» – літаратурныя казкі пра звяроў, птушак, насякомых і рыб і г. д.;

кніга «Прырода знаёмая і незнаёмая» – вершаваныя і праязічныя творы, прысвечаныя жывёльнаму і расліннаму свету;

кніга «Тэатральная гасцеўня» – невялікія сцэнкаі, п'есы казачнага характару;

кніга «Мы помнім сваіх герояў» – вершаваныя і праязічныя творы, прысвечаныя падзеям і героям Вялікай Айчыннай вайны.

Прапанаваныя блокі адносна аўтаномныя. Іх можна вывучаць як асобныя блокі незалежна ад прапанаванага парадку, можна кампанаваць творы розных блокаў, але аднолькавыя па тэматыцы, напрыклад: птушкі ў скарагаворках, лічылках, вершах, апавяданнях і казках беларускіх аўтараў; жывёлы і людзі ў скарагаворках, лічылках, вершах, апавяданнях і казках беларускіх аўтараў і г. д.

3. Мэта гэтай вучэбнай праграмы – павышэнне матывацыі вучняў да вывучэння беларускай мовы, удасканаленне іх моўнай культуры, фарміраванне маўленчых уменняў, выхаванне цікавасці да твораў беларускай дзіцячай літаратуры праз выкарыстанне ўзорных тэкстаў класікаў і сучасных беларускіх паэтаў і пісьменнікаў, тэкставага матэрыялу займальнага характару.

4. Задачы:

далучаць да нацыянальна-культурнай спадчыны, культурных і гістарычных каштоўнасцей;

пашыраць і ўзбагачаць лексічны запас;

удасканальваць навыкі і ўменні чытання на беларускай мове;

развіваць маўленчую дзейнасць вучняў на беларускай мове;

выхоўваць асобу з мастацкім густам, здольную да эстэтычнага ўспрымання свету;

выхоўваць цікавасць да кніг беларускіх пісьменнікаў.

5. Асноўнымі метадамі навучання з'яўляюцца слуханне і чытанне мастацкіх тэкстаў, гутарка, дыялог, драматызацыя, моўныя гульні, завучванне на памяць, творчыя заданні, камунікатыўныя сітуацыі і інш.

Асноўнымі формамі могуць быць арганізацыя класнага тэатра, майстэрня пісьменніка, падарожжа ў казку, у краіну слоўных цудаў, святы і г.д. У падрыхтоўцы і правядзенні заняткаў вучні павінны прымаць самы актыўны ўдзел, што будзе развіваць асобу вучня, абуджаць іх ініцыятыву і зацікаўленасць беларускай мовай.

6. У выніку засваення зместу вучэбнай праграмы факультатыўных заняткаў «Кніга запрашае ў падарожжа»:

6.1. вучні II класа павінны:

ведаць:

пра разнастайнасць твораў беларускай дзіцячай літаратуры, вершы займальна-пазнавальнага характару – быль-небыліцы, акравершы;

умець:

вымаўляць скорогаворкі, лічылкі і выкарыстоўваць іх у гульнях і пэўных маўленчых сітуацыях;

адрозніваць вершы займальна-пазнавальнага характару – быль-небыліцы, акравершы;

разумець асноўны змест твораў;

будаваць элементарныя выказванні па змесце прачытанага, выкарыстоўваючы лексіку тэкстаў;

чытаць выразна па ролях п'есы;

6.2. вучні III класа павінны:

ведаць:

пра разнастайнасць твораў беларускай дзіцячай літаратуры,

вершы займальна-пазнавальнага характару – анаграмы, лагагрыфы;

умець:

адрозніваць вершы займальна-пазнавальнага характару – анаграмы, лагагрыфы;

выкарыстоўваць у пэўных маўленчых сітуацыях скорогаворкі, лічылкі,

адказваць на пытанні па змесце твораў,

удзельнічаць у пэўнай маўленчай сітуацыі, у драматызацыі твора;

падбіраць лексіку адпаведна маўленчай сітуацыі;

удзельнічаць у пастаноўцы п'есы;

6.3. вучні IV класа павінны:

ведаць:

пра разнастайнасць твораў беларускай дзіцячай літаратуры,
 вершы займальна-пазнавальнага характару – метаграмы, шарады.
 умець:
 адрозніваць вершы займальна-пазнавальнага характару –
 метаграмы, шарады;
 разумець ідэю твора;
 выказваць свае ўласныя адносіны да прачытанага;
 праз гульнёвую дзейнасць самастойна ўдзельнічаць у маўленчай
 сітуацыі;
 праз выкананне ролі героя п'есы выказваць свае ўласныя адносіны
 да героя,
 самастойна выбіраць і чытаць творы на беларускай мове.

ГЛАВА 2 ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

II клас (16 гадзін)

Кніга «Слоўныя цуды» (2 гадзіны)

Скорагаворкі У. Мазго, К. Камейшы, М. Бусько, В. Леановіч,
 лічылкі М. Бусько, быль-небыліцы В. Жуковіча, Е. Лось, У. Паўлава,
 У. Мазго, А. Касько, П. Сушко, М. Чарняўскага, В. Леановіч;
 скорагаворкі-блытанкі, скорагаворкі-загадкі В.Л. Леановіч; акравершы
 М. Бусько.

Кніга «Вясёлка казак» (4 гадзіны)

І. Сідарук «На каго падобна сонейка», Я. Пархута «Як рабілі
 вясёлку», «У бабчыным гародчыку», Л. Арабей «Прынцэса Такхачу»,
 «Прынцэса Нехачу».

Кніга «Прырода знаёмая і незнаёмая» (4 гадзіны)

А. Дзеружынскі «Ліпа», «Клён», «Рабіна», «Сасна», Р. Ігнаценка
 «Падарожнік», А. Зэкаў «Мурашы», У. Ягоўдзік «Мурашкі», В. Зуёнак
 «Мішэнь», «Павучок», «Радасць», загадка пра мурашнік, загадка пра
 мурашнік Н. Парукава.

Кніга «Тэатральная гасцёўня» (3 гадзіны)

А. Палешчанкава «Дзякуй, пеўнік, за сонейка», А. Махнач
 «Свавольныя зайчаняты».

Кніга «Мы помнім сваіх герояў» (2 гадзіны)

Л. Дайнека «Прынясіце кветкі салдатам», «Юны герой» (пав.
 А. Авецкіна), Н. Галіноўская «Дзеці вайны».

Выніковыя заняткі (1 гадзіна).

III клас (17 гадзін)

Кніга «Слоўныя цуды» (2 гадзіны)

Скорагаворкі М. Бусько, К. Камейшы, У. Мазго, С. Шах, лічылкі М. Бусько, Т. Сучкова, М. Котава, І. Вярыгі, У. Мацвеевка, У. Карызны, лагагрыфы, метаграмы І. Курбекі, анаграмы У. Мазго, паліндромы У. Мазго, І. Курбекі і інш.

Кніга «Вясёлка казак» (4 гадзіны)

І. Шахрай «Як вынайшлі манную кашу», Р. Бензярук «Як грыбы шапкі куплялі», С. Шушкет «Слон, які ўмеў забываць», Г. Петрыяшвілі (у перакладзе У. Сіўчыкава) «Гісторыя дыназаўрыка», У. Паўлаў «Цмокавы „прысмакі“».

Кніга «Прырода знаёмая і незнаёмая» (4 гадзіны)

І. Шуцько «Бусел», В. Вітка «Жаваранак», Я. Пушча «Салавей», А. Мінкін «Пугач», В. Зуёнак «На ўсе спосабы дзюбка», «Трафей з каршуновага хваста», Р. Ігнаценка «Яблычак», «Плячо да пляча», Н. Скрыпка «Варона», К. Каганец «Сіневаронка».

Кніга «Тэатральная гасцёўня» (4 гадзіны)

«Святлафор» М. Захаранка (паводле казкі Р. Аўраменкі), М. Захаранка «Разумная ўнучка».

Кніга «Мы помнім сваіх герояў» (2 гадзіны)

К. Чорны «Юныя разведчыкі», Л. Багдановіч «Хатынскія званы».

Выніковыя заняткі (1 гадзіна).

IV клас (17 гадзін)

Кніга «Слоўныя цуды» (2 гадзіны)

Скорагаворкі-апавяданні. Скорагаворкі-рэбусы В. Л. Леановіч. шарады І. Курбекі, М. Чарняўскага. Каламбуры У. Мазго, М. Пазнякова, М. Бусько.

Кніга «Вясёлка казак» (4 гадзіны)

І. Бурсаў «Кот за кратамі», С. Тарасаў «Пра карася», А. Масла «Ганарысты каромысел», А. Бутэвіч «Свавольствы віруса Шкодзі».

Кніга «Прырода знаёмая і незнаёмая» (4 гадзіны)

У. Карызна «Рыбак», М. Чарняўскі «Бяскрылыя каровы», Р. Ігнаценка «Копанка», А. Аркуш «Яшчарка», А. Бадак «Конікі», А. Вольскі «Пчала», В. Гардзеі «Адмірал», «Дзе прыемна жыць», А. Вашчанка «Ці прыляціць адмірал», У. Ягоўдзік «Мурашыны шлях», «Заяц», «Ласка», А. Жук «Заяц і дзедавы боты».

Кніга «Тэатральная гасцёўня» (4 гадзіны)

В. Жуковіч «Ціха! Сонейка ўстае!», У. Сіўчыкаў «Лёс і ўдача».

Кніга «Мы помнім сваіх герояў» (2 гадзіны)

Л. Ракоўскі «Канстанцін Заслонаў», М. Даніленка «Косцік-сцяганосец», С. Шушкевіч «Смуткуючы цвілі кветкі», В. Зуёнак «Ля помніка».

Выніковыя заняткі (1 гадзіна).